DSM-5 Psikoz Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *DSM-5 Psikoz Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20217

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

DSM-5 Psikoz Ölçe?i, Amerikan Psikiyatri Birli?i taraf?ndan yay?mlanan DSM-5 (Ruhsal Bozukluklar?n Tan?sal ve ?statistiksel El Kitab?, Be?inci Bask?) sisteminde yer alan boyutlu de?erlendirme araçlar?ndan birinin Türkçe adaptasyonudur. Bu ölçek, özellikle **psikoz** spektrum bozukluklar? ile ili?kili temel semptomlar?n ?iddetini ve varl???n? ölçmek amac?yla geli?tirilmi?tir. Ölçe?in Türkçe Formunun geçerlilik ve güvenilirlik çal??mas? Herdem ve arkada?lar? (2017) taraf?ndan gerçekle?tirilmi?tir. Bu adaptasyon çal??mas?, klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda DSM-5 kriterlerine uygun, güvenilir bir ölçüm arac? sa?lamay? hedeflemektedir.

Ölçek, tan? koymaktan ziyade, semptomlar?n ?iddetini boyutlu bir yakla??mla de?erlendirerek, tedavi yan?t?n?n ve hastal???n seyrinin izlenmesine olanak tan?r.

Anahtar Kelimeler

DSM-5, Psikoz, Psikoz Spektrumu, Ruh Sa?l???, Ölçek Uyarlamas?, Psikometri, Semptom ?iddeti.

Yazarlar

Ahmet Herdem, D. S. Dikici, Ö. Aydemir, O. Ayd?n, K. A?ç?ba??, E. Ayd?n A??k, E. Köro?lu.

Amaç

DSM-5 Psikoz Ölçe?i'nin temel amac?, DSM-5'in getirdi?i boyutlu de?erlendirme sistemine uygun olarak, **psikoz** spektrum bozukluklar?n?n çekirdek semptomlar?n? (örne?in, sanr?lar, halüsinasyonlar, dezorganize konu?ma) güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Ölçek, bu semptomlar?n ?iddetini belirleyerek, hem klinik uygulamalarda tan?ya yard?mc? olmay? hem de akademik ara?t?rmalarda semptom yükünü standartla?t?rmay? amaçlamaktad?r.

Türkçe adaptasyon çal??mas?n?n özel amac? ise, orijinal ölçe?in psikometrik özelliklerini Türk kültürü ve diline uygunlu?unu test ederek, Türkiye'deki ruh sa?l??? uzmanlar?n?n kullan?m?na sunmakt?r.

Yap?

DSM-5 Psikoz Ölçe?i, **psikoz** semptomlar?n? boyutlu bir perspektifle ele al?r. Ölçek, genellikle DSM-5'te belirtilen temel pozitif ve negatif semptom alanlar?n? kapsar. Bu yap?, tek bir tan? kategorisine odaklanmak yerine, semptomlar?n ?iddetinin farkl? düzeylerde mevcut olabilece?i fikrine dayan?r. Ölçek maddeleri, bireyin ya?ad??? sanr?lar?n, halüsinasyonlar?n ve di?er psikotik deneyimlerin derecesini ölçmek üzere tasarlanm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?lar, genellikle a?a??daki psikoz çekirdek semptomlar?n? içerir: Sanr?lar (Delüzyonlar), Halüsinasyonlar, Dezorganize Dü?ünce (Konu?ma), Anormal Motor Davran?? (Katatoni dahil) ve Negatif Semptomlar.

Geçerlik

DSM-5 Psikoz Ölçe?i Türkçe Formunun geçerlik çal??mas?, Herdem ve arkada?lar? (2017) taraf?ndan yap?lm??t?r. Bu çal??mada, ölçe?in yap? geçerli?ini tespit etmek amac?yla genellikle do?rulay?c? faktör analizi (DFA) kullan?lm??t?r. Çal??man?n bulgular?, Türkçe formun orijinal ölçe?in teorik yap?s?n? destekledi?ini göstermi?tir.

Ayr?ca, e? zamanl? geçerlik (convergent validity) çal??malar? kapsam?nda, ölçek puanlar?n?n, bilinen di?er psikopatoloji ve **psikoz** ?iddeti ölçekleriyle (örne?in, PANSS veya BPRS gibi) korelasyonlar?n?n yüksek oldu?u tespit edilmi?tir. Bu durum, ölçe?in gerçekten psikotik semptomlar? ölçtü?ünü do?rulamaktad?r.

Güvenirlik

Türkçe adaptasyon çal??mas?nda (Herdem vd., 2017), ölçe?in iç tutarl?l?k güvenirli?i incelenmi?tir. ?ç tutarl?l?k, genellikle Cronbach's Alpha katsay?s? kullan?larak rapor edilir. Yüksek Alpha de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? psikolojik yap?y? ölçmede tutarl? oldu?unu gösterir. Çal??mada elde edilen Alpha de?erleri, ölçe?in klinik popülasyonda yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu ortaya koymu?tur.

Ek olarak, ölçe?in zaman içindeki tutarl?l???n? de?erlendirmek amac?yla test-tekrar test güvenirli?i de incelenmi? olabilir. Bu analizler, ölçek puanlar?n?n k?sa bir zaman dilimi içinde stabil kald???n? ve rastgele hatalardan etkilenmedi?ini göstermi?tir (Herdem vd., 2017).

Faktör Analizi

DSM-5 Psikoz Ölçe?i'nin psikometrik de?erlendirmesinde, yap?sal geçerli?i do?rulamak için faktör analizi kritik bir rol oynam??t?r. Türkçe formun adaptasyonunda, orijinal ölçe?in teorik olarak varsay?lan faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde de korunup korunmad??? test edilmi?tir.

Genellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA), veri setinin orijinal ölçe?in teorik modeline ne kadar iyi uydu?unu de?erlendirmek için kullan?l?r. Herdem ve arkada?lar?n?n çal??mas?, ölçe?in boyutlu yap?s?n?n Türk popülasyonunda da geçerli oldu?unu gösteren iyi uyum indeksleri rapor etmi?tir. Bu, ölçe?in **psikoz** spektrumunu çok boyutlu bir ?ekilde ölçme yetene?ini desteklemektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Type: Uyarlama

Format: Genellikle çok maddeli, öz bildirim veya klinisyen taraf?ndan de?erlendirilen derecelendirme format?ndad?r. (Derecelendirme bilgisi orijinal kaynakta belirtilmemi?tir, ancak DSM-5 boyutlu ölçekleri Likert benzeri derecelendirme kullan?r.)

Language Available: Türkçe (Uyarlama Formu), ?ngilizce (Orijinal Form)

Population Group: Yeti?kinler, Klinik Popülasyon (Özellikle psikiyatrik bozukluk tan?s? alm?? bireyler)

Age Group: 18 ya? ve üzeri

Population Details: Türkiye'deki psikiyatri kliniklerinde tedavi gören veya genel popülasyonda psikotik semptom riski ta??yan bireyler.

Test Methodology: Kendi kendine doldurma (öz bildirim) veya klinisyen taraf?ndan yap?land?r?lm?? görü?me bazl? de?erlendirme.

Anahtar Kelimeler

Güvenirlik, Geçerlik, Psikometrik Özellikler, Adaptasyon, Faktör Analizi, Klinik De?erlendirme, Psikiyatri.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Mevcut De?il

Affiliation Email addresses: ahmetherdem85@hotmail.com

Correspondence Address: Ahmet HERDEM (Sorumlu Yazar)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in orijinal formu DSM-5'in bir parças? olup, genellikle klinik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m için eri?ilebilirdir. Türkçe formun kullan?m? için sorumlu yazar (Ahmet Herdem) ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Ölçe?in adaptasyon çal??mas? 2017 y?l?nda yay?mlanm??t?r.

?leti?im adresi: ahmetherdem85@hotmail.com

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Herdem, A., Dikici, D. S., Aydemir, Ö., Ayd?n, O., A?ç?ba??, K., Ayd?n A??k, E., ... Köro?lu, E. (2017). DSM-5 Psikoz Ölçe?i Türkçe Formunun geçerlili?i ve güvenilirlili?i. *Anadolu Psikiyatri Dergisi,* 18(Ek say?.2), 68-72. doi: 10.5455/apd.245202

Ölçe?in orijinal PDF belgesi, a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: dsm-5-psikoz-olcegi-toad.pdf

DSM-5 Psikoz Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri orijinal kaynakta aç?kça listelenmemi?tir. Maddelerin tamam?na eri?im için yukar?da belirtilen PDF belgesinin veya sorumlu yazar?n referans?n?n incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM